ISSN 2221-1217

ФІЗИЧНА АКТИВНІСТЬ, ЗДОРОВ'Я І СПОРТ. 2017. №4(30). С. 82-91

PHYSICAL ACTIVITY HEALTH AND SPORT. 2017. №4(30). P. 82-91

УДК 796.323:378(477)

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ У ЗМАГАННЯХ З БАСКЕТБОЛУ

Олексій ПАВЛЕНКО

Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ, Україна, e-mail: pavlenko.oleksii@gmail.com

Анотація. До стратегічних напрямів розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді України належить збільшення кількості спортивно-масових заходів та кількості їх учасників.

Метою публікації є аналіз сучасного стану та визначення можливих перспектив представництва закладів вищої освіти України у змаганнях з баскетболу.

У результаті аналізу та узагальнення даних наукової літератури, документальних матеріалів, а також опитування виявлено представництво, склади та результати виступу національних збірних команд з баскетболу на міжнародній арені, команд закладів вищої освіти у чемпіонатах країни, серед яких Студентська баскетбольна ліга України.

Визначено, що оптимізації представництва закладів вищої освіти України у змаганнях з баскетболу сприятиме поступове обмеження участі гравців професійних команд у студентській лізі та залучення до національної збірної переважно представників команд закладів освіти.

Ключові слова: заклади вищої освіти, спорт, баскетбол, змагання.

Постановка проблеми. Студентський спорт розглядають як суттєве соціальне явище, яке має багату історію, до якого залучено значну частину суспільства і на яке покладено розв'язання багатьох завдань. Серед великої кількості видів спорту та різноманітної рухової активності молоді вагоме місце посідає баскетбол, який зародився та активно розвивався у студентському середовищі [9, 10]. Рівень його розвитку у закладах вищої освіти (ЗВО) безпосередньо залежить від популярності змагань серед студентства.

Студентський баскетбол широко представлений на міжнародній спортивній арені: він внесений до програми Всесвітніх літніх універсіад, Європейських університетських ігор, також проводяться чемпіонати Європи серед закладів вищої освіти. Про його популярність свідчить про те, що у 2012 р. було створено Міжнародну студентську баскетбольну лігу. В Україні команди ЗВО широко представлені у системі баскетбольних ліг, що складається з таких рівнів: суперліга, вища ліга, перша ліга, студентська ліга, юнацька ліга, аматорська ліга. Студентські команди беруть активну участь у територіальних та відомчих чемпіонатах, турнірах окремих організацій та установ [1, 3].

У світовій практиці існує багато підходів до представництва клубів та студентів ЗВО у системі змагань з баскетболу: залучення до національних команд тільки гравців студентської ліги або будь-якої команди, участь університетських команд тільки у студентських змаганнях або в різних лігах, можливість грати у студентській лізі тільки членам команди ЗВО або посилювати їхній склад гравцями професіональних клубів, які отримують вищу освіту тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій виявив широкий інтерес вітчизняних та зарубіжних фахівців до реформування студентського спорту [2, 5, 7, 11, 12]. Наявність та необхідність розв'язання цієї проблеми узгоджується зі «Стратегією розвитку фізичного

© Павленко О., 2017

виховання та спорту серед студентської молоді до 2025 року», спрямованої на створення в Україні умов для підвищення рівня залучення студентської молоді до оздоровчої рухової активності, спорту та здорового способу життя [8]. До стратегічних напрямів належить збільшення кількості загальнодоступних спортивно-масових заходів у ЗВО та кількості студенської молоді, яке бере участь у всеукраїнських, міжнародних спортивних заходах.

Недостатня кількість досліджень [4, 6] та відсутність належного практичного досвіду з оптимізації участі команд та студентів ЗВО у змаганнях різного рівня відповідно до сучасних вимог зумовили актуальність нашого дослідження.

Зв'язок роботи з науковими темами. Дослідження проведено в межах наукової теми 1.7 «Теоретико-методологічні та прикладні аспекти застосування інноваційних технологій у спортивному менеджменті» (номер держреєстрації 0111U 001719) Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. та теми 1.10 «Теоретичні та прикладні аспекти підприємництва у сучасному спорті» Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016–2020 рр. (номер держреєстрації 0116U 001622).

Мета дослідження – аналіз сучасного стану та визначення можливих перспектив представництва закладів вищої освіти України в системі змагань з баскетболу.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних наукової та методичної літератури і джерел інформаційної мережі інтернет, аналіз документальних матеріалів (програм, стартових листів, протоколів результатів змагань), опитування. У процесі дослідження було здійснено опитування (168 учасників Студентської баскетбольної ліги України 2015–1017 рр.: 126 спортсменів, 28 тренерів, 14 організаторів та арбітрів змагань), що стосувалося проблеми оптимізації участі команд та спортсменів ЗВО у міжнародних та національних змаганнях з баскетболу на найближчу та віддалену перспективи, тобто в умовах нинішнього стану студентського спорту та його поліпшення в майбутньому, зокрема завдяки реалізації «Стратегії розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді до 2025 року». Матеріалом для дослідження було обрано переважно чоловічий баскетбол, оскільки він більш поширений серед закладів вищої освіти.

Результати дослідження та їх обговорення. Проведення дослідження передбачало аналіз представництва, складу та результатів виступу національних збірних з баскетболу на міжнародній арені, команд ЗВО у міжнародних турнірах та чемпіонатах країни, серед яких одне з провідних місць посідає Студентська баскетбольна ліга України.

Головною міжнародною подією у студентському спорті є Всесвітні універсіади, на яких чоловіча збірна команда України з баскетболу виступала вісім разів, жіноча – чотири. Тільки на одних змаганнях цього рангу (2013 р.) українські спортсмени були представлені у чоловічому та жіночому турнірах [10]. Двічі українські команди не брали участі в Універсіадах – у 1997 та 2015 рр. За збірну команду України виступали гравці баскетбольних клубів, які представляли різні ліги: від суперліги до студентської. Ми провели аналіз кількісного складу чоловічих команд, які показали найкращий (2005 р.) та найгірший (2013 р.) результати, а також команди, що брала участь на останній XXIX Всесвітній літній універсіаді 2017 р. (табл. 1).

Таблиця 1

Представництво гравців різних ліг у складі чоловічої збірної команди України з баскетболу на Всесвітніх літніх універсіадах (вибіркові показники)

Рік та місце проведення	Місце	Кількість гравців різних ліг / команд ЗВО			Середній вік, роки
		аматорська ліга	вища ліга	суперліга	
2005, Ізмір (Туреччина)	2	–	–	12/1	23,9
2013, Казань (Росія)	19	3/3	5/5	4/3	21,8
2017, Тайбей (Китай)	15	–	–	12/0	22,3

На XXIII Всесвітній літній універсіаді 2005 р. до складу чоловічої команди було запрошено виняткова гравців клубів Української баскетбольної суперліги. Тільки один гравець – О. Печеров – представляв команду «Політехнік» Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», інші – навчалися у закладах вищої освіти. Фактично у змаганнях брала участь головна національна команда країни. У фінальній грі вона програла (85–70) команді США, яка традиційно складалася тільки з гравців студентських клубів. Через місяць національна збірна України, у складі якої було 8 (66,7%) учасників Універсіади, виступала на чемпіонаті Європи. Програвши усі ігри, вона посіла останнє місце. Слід зазначити, що наступного разу вона змогла потрапити на чемпіонат Європи лише через 6 років – у 2011 р., де опинилася на сімнадцятому – давдцять першому місцях.

Збірна команда України з баскетболу на XXVII Всесвітній літній універсіаді 2013 р. була представлена гравцями клубів таких ЗВО: Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (НТУ «ХПІ»), Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (НТУУ «КПІ»), Національного університету «Львівська політехніка». У цьому році харківська команда перемогла в чемпіонаті Всеукраїнської студентської баскетбольної асоціації (ВСБА), була бронзовим призером Всеукраїнської універсіади, посіла четверте місце у Міжнародній студентській баскетбольній лізі (МСБЛ). Клуб «Авантаж – Політехнік» виборов срібні нагороди у Вищій лізі. Команда зі Львова стала чемпіоном Всеукраїнської універсіади, була другою у ВСБА. Команда «Політехніка–Галичина» посіла четверте місце у суперлізі. Київська команда була четверта у фіналі Всеукраїнської універсіади та чемпіонату ВСБА, вийшла до 1/8 фіналу Міжнародної студентської баскетбольної ліги. Усі спортсмени, крім І. Полежаєва, виступали за клуб «Політех – Баскет» в аматорському чемпіонаті м. Києва – Ліга Монстрів.

Після невдалого виступу збірної команди у Казані (дев'ятнадцяте місце) було багато критики стосовно її складу, говорилося, що слід було делегувати найсильніших гравців з клубів суперліги, які навчаються у ЗВО. Такий підхід до формування студентської команди було зроблено перед XXIX Всесвітньою літньою універсіадою 2017 р. У команді було представлено гравців семи клубів, які виступають у суперлізі. Переважна більшість із них мали досвід виступів за юнацькі та молодіжні збірні команди України. Представники команд ЗВО не були заявлені у складі національної збірної. У результаті чоловіча команда посіла п'ятнадцяте місце. Такий виступ виявився не набагато кращим, ніж студентської команди зразка 2013 р.

Окрім участі національної збірної у Всесвітніх літніх універсіадах, на студентській міжнародній арені виступають команди ЗВО. У 2002 р. Україна дебютувала на II чемпіонаті Європи з баскетболу серед закладів вищої освіти і була першою серед країн пострадянського простору, яка брала участь у цих змаганнях. У чемпіонатах брали участь команди трьох ЗВО. На цих змаганнях дві медалі виборола жіноча команда Запорізького інституту державного та муніципального управління. У Міжнародній студентській баскетбольній лізі від нашої країни виступали команди Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (2012–2015 рр.) та Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (2012–2014 рр.).

З метою з'ясування думок фахівців про рівень представництва українського баскетболу в міжнародних студентських змаганнях було проведено відповідне опитування. Більшість респондентів позитивно ставиться до участі студентів-гравців професійних клубів у міжнародних студентських змаганнях з баскетболу на найближчу перспективу (58,9% від загальної кількості респондентів), але негативно – щодо розвитку вітчизняного баскетболу серед студентської молоді на віддалену перспективу (53,6%). Це може бути пов'язано з неможливістю спортивних клубів ЗВО забезпечувати підготовку конкурентоспроможних спортсменів у сучасних соціально-економічних умовах. Водночас у довгостроковому стратегічному розвиткові студентського баскетболу мають бути передбачені заходи, спрямовані на збільшення представництва та поліпшення досягнень команд закладів вищої освіти на міжнародній спортивній арені.

На національному рівні клуби ЗВО були представлені на усіх рівнях юніорського та дорослого баскетболу. На вищому рівні грали чотири чоловічі команди – «Львівська політехніка», «Феро–ЗНТУ» (Запорізький національний технічний університет), «Авантаж – Політехнік» (Харків), УДАУ (Український державний аграрний університет), МКІ (Миколаївський кораблебудівний інститут) та дев'ять жіночих команд – «ТІМ – СКУФ» (Національний університет фізичного виховання і спорту України), «Динамо – НПУ» (Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, Київ), «Медін» (Донецький медичний інститут), «Чайка» (Державний педагогічний університет, Бердянськ), ХАІ (Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»), «ХДУ – Таврійська зірка» (Херсонський державний університет), ЗІДМУ, КПУ – Запоріжжя (Запорізький інститут державного та муніципального управління / Запорізький приватний університет), «Університет» (Сімферополь) та ЛДПІ (Луганський державний педагогічний інститут). Чемпіонами та призерами чемпіонатів України ставали команди МКІ, «Політехніка – Галичина», «Феро – ЗНТУ» серед чоловіків та «Університет», «Медін», «ТІМ – СКУФ», «Чайка», ЗІДМУ, «Динамо – НПУ» серед жінок. Слід зазначити, що команди, які грають на вищому національному рівні, мають зазвичай формальний стосунок до ЗВО, згадування якого в назві клубу зумовлене місцем тренування команди, у складі якої студенти можуть бути зовсім не представлені [1].

Команди ЗВО широко представлені в інших національних лігах. Так, у сезоні 2017–2018 рр. у суперлізі (чоловіки, жінки), вищій лізі (чоловіки, жінки), першій лізі (чоловіки) їх було 25, тобто 32,5 % від загальної кількості команд. У жіночих лігах їх представництво більше (45,5 %), ніж у чоловічих, наприклад, найбільше команд виступає у першій лізі – 10, а найбільша частка клубів ЗВО є у жіночій суперлізі – 50,0 % [8].

Команди ЗВО також беруть участь в аматорських лігах різних регіонів. У Києві це баскетбольні клуби «Політехнік» (НТУУ «КПІ»), «Моряки НаУКМА» (Національний університет «Києво-Могилянська академія»), «Шамани» (Міжрегіональна академія управління персоналом), «Бродяги» (Київський національний торговельно-економічний університет) та ін. Слід зазначити, що за команди виступають не тільки студенти, а й абітурієнти, випускники ЗВО, колишні гравці національних команд, клубів суперліги та інші шанувальники баскетболу.

Активна участь команд ЗВО у різних лігах свідчить про зацікавленість багатьох університетів у популяризації баскетболу. У найближчий перспективі більшість респондентів (46,7 %) підтримують участь клубів ЗВО у національних баскетбольних лігах, що, мабуть, пов'язано з можливістю підвищувати їхню майстерність у конкурентній змагальній діяльності. Дотримання цього підходу у віддаленій перспективі більшість фахівців (46,2 %) вважає недоцільним, що можна пояснити прагненням підвищити престижність і вмотивованість участі університетських команд у національних студентських лігах, що можливо лише за умови збільшення значущості ролі спортивних клубів ЗВО у системі підготовки баскетболістів країни.

Більшість фахівців вважає, що підвищенню популярності баскетболу серед молоді найбільше сприяє участь команд ЗВО у студентських змаганнях – 3,6 бала за п'ятибальною шкалою оцінювання (рис. 1). Менший вплив, на думку фахівців, має їх представництво у першій (2,4 бала) та аматорських (2,3 бала) лігах. У першому випадку це зумовлено наявністю великої кількості молодих гравців у командах першої ліги, у другому – можливістю молоді мати змагальну практику з більш досвідченими спортсменами, які завершили виступи у командах суперліги та вищої ліги. Найнижчі бали серед респондентів отримали варіанти, що стосувалися участі команд ЗВО у суперлізі (2,0) та вищій лізі (1,9). Такі оцінки зумовлені жорсткою конкуренцією у цих турнірах, що спонукає запрошувати до клубу вітчизняних та зарубіжних гравців високої кваліфікації, які часто не мають прямого стосунку до ЗВО, а їх присутність робить проблематичним отримання місця у складі команди серед представників студентської молоді.

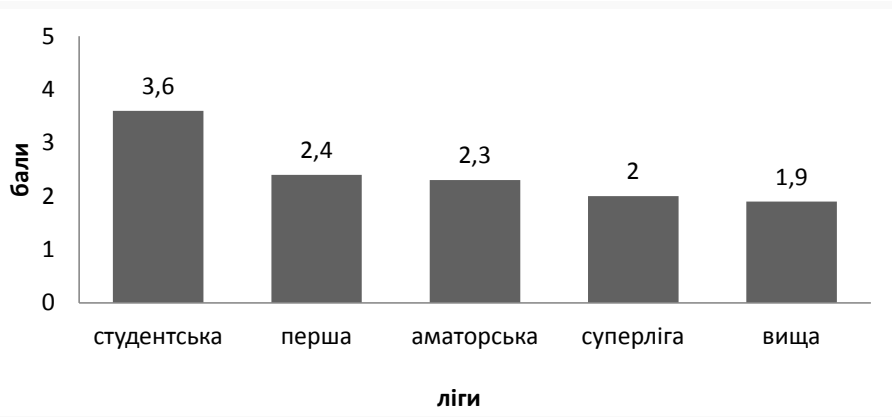

Рис. 1. Оцінювання респондентами сприяння участі клубів закладів вищої освіти у різних лігах популяризації баскетболу серед молоді України, бали (n=168):
5 балів – найбільший вплив 1 бал – найменший вплив

Зрозуміло, що з підвищенням рівня баскетбольних ліг збільшуються вимоги до складу команд, які ЗВО не може задовольнити лише своїми людськими та фінансовими ресурсами. Хоча відомо, що чим тісніше баскетбольний клуб пов'язаний із ЗВО, тим більший інтерес викликає у студентів до команди, до занять спортом. Отож, що нижчий рівень змагань, то менша суперечність між бажанням мати високі спортивні досягнення та необхідністю підтримувати масовий спорт.

З 2015 р. під егідою Федерації баскетболу України за згодою Комітету з фізичного виховання і спорту Міністерства освіти та науки та ВБСА проводиться єдиний чемпіонат серед студентських команд. У першому сезоні було створено вісім регіональних груп із 111 чоловічими командами та п’ять груп з 38 командами жінок. У сезоні 2016–2017 рр. брали участь 182 чоловічі та 78 жіночих команд усіх областей, окрім тимчасово окупованих територій [8]. Порівняльний кількісний аналіз двох сезонів засвідчив підвищення популярності СБЛУ серед закладів вищої освіти. Так, кількість команд за рік збільшилася на 74,5%: 2015–2016 рр. – 149 ЗВО, 2016–2017 рр. – 260; кількість учасників – на 123,7%: відповідно 1561 та 3492 спортсменів.

Бажання багатьох ЗВО не тільки брати участь у чемпіонаті України серед студентських команд, але й показати високий результат, спонукало їх запросити до участі у змаганнях більше гравців клубів суперліги, вищої та першої ліг. Свідченням цього є порівняння співвідношення їх представництва у фіналах сезонів 2015–2016 та 2016–2017 рр. За рік кількість спортсменів, які грають лише за студентську команду, зменшилася на 10,8%: 2015–2016 рр. – 42 спортсмени (49,4%), 2016–2017 рр. – 34 (38,6%). Це скорочення відбулося завдяки збільшенню на 5,8% гравців вищої ліги, суперліги – 4,1% та першої ліги – 0,9% (рис. 2).

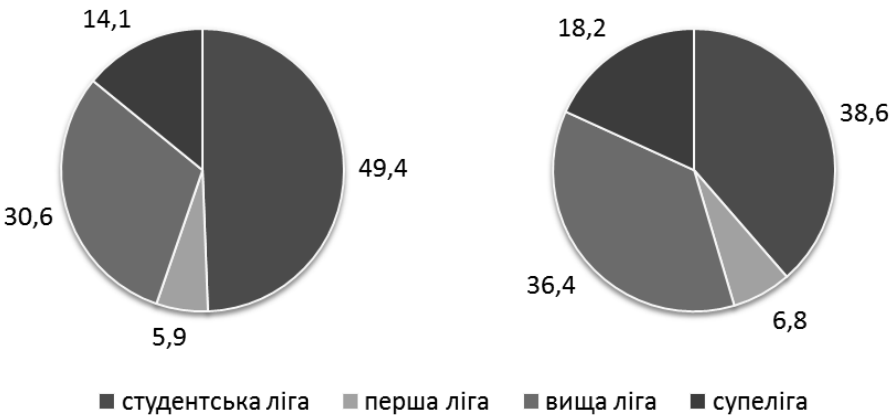

Рис. 2. Співвідношення гравців різних ліг у фіналах чемпіонатів України серед студентських команд з баскетболу 2015–2016 (А) та 2016–2017 рр. (Б),%

Опитування фахівців про участь гравців різних ліг у національних студентських змаганнях з баскетболу засвідчило відсутність одностайної думки про контингент спортсменів, який має брати участь у студентських турнірах. Підтримку серед фахівців мають різні варіанти запропонованих підходів: від участі лише спортсменів команд ЗВО до залучення гравців будь-якого клубу, які навчаються у цьому закладі. Слід зазначити, що перший варіант має більше прихильників (36,9–56,5 % залежно від рівня ліги), ніж другий (32,7–42,3 %). За критерієм належності до певної ліги більшу підтримку має пропозиція залучати до студентських змагань переважно учасників, які не грають в інших національних лігах (56,5 %). Зі збільшенням рівня національної ліги, у якій виступають студенти, зменшується кількість позитивних відповідей на їх запрошення до студентської команди. Це стосується як лише представників команд ЗВО, так і гравців будь-якого клубу: перша ліга відповідно 45,8 % та 42,3 %, вища ліга – 41,7 % та 36,3 %, суперліга – 36,9 % та 32,7 % (табл. 2).

Таблиця 2

Співвідношення відповідей респондентів на запитання про контингент студентів-спортсменів, які можуть брати участь у національних студентських змаганнях з баскетболу (n=168)

Контингент спортсменів, які навчаються в ЗВО	Варіанти відповідей,%		
	так	байдуже	ні
Винятково представники команди ЗВО:			
студентської ліги	56,5	29,8	13,7
першої ліги	45,8	35,7	18,5
вищої ліги	41,7	32,7	25,6
суперліги	36,9	31,0	32,1
Гравці будь-якого клубу:			
першої ліги	42,3	33,3	24,4
вищої ліги	36,3	33,9	29,8
суперліги	32,7	31,0	36,3
З віковим обмеженням гравців:			
першої ліги	17,9	48,2	33,9
вищої ліги	38,1	38,7	23,2
суперліги	56,0	25,6	18,4
З кількісним обмеженням гравців:			
першої ліги	16,1	47,6	36,3
вищої ліги	30,9	39,3	29,8
суперліги	50,0	23,8	26,2

Серед варіантів, які стосуються обмежувальних вимог до участі гравців клубів інших ліг у студентській, найбільшу підтримку серед респондентів має вікове (56,0 %) та кількісне (50,0 %) обмеження представників суперліги. Такі обмеження для гравців вищої ліги вважають за доцільне 38,1 % та 30,9 % відповідно, першої ліги – 17,9 % та 16,1 %.

Окрім національного рівня, змагання з баскетболу широко представлені у календарях спортивно-масової роботи регіонів та ЗВО. Щорічно проводяться чемпіонати міст серед студентських команд, кубкові змагання. Наприклад, з 1999 р. щорічно відбуваються змагання з баскетболу серед чоловічих студентських команд закладів вищої освіти на Кубок Студентської профспілкової асоціації м. Києва. У 2016 р. у цих змаганнях брали участь 15 команд дванадцяти ЗВО, було зіграно понад 100 ігор за участю 250 студентів-спортсменів. У сезоні 2017 р. в ньому взяли участь 11 збірних команд провідних ЗВО столиці, було зіграно 59 ігор. У Запоріжжі проводиться чемпіонат з баскетболу серед студентських команд (у змаганнях 2016 р. брали участь вісім ЗВО та спортивних закладів області), Відкритий кубок ЗНУ серед студентських команд до Дня Перемоги. У чемпіонаті Донецької області з баскетболу серед студентів 2017 р. брали участь п’ять ЗВО. Багато змагань з баскетболу серед ЗВО проводиться в інших областях країни.

Велика кількість студентів, які грають у баскетбол, беруть участь у щорічних Спартакіадах, чемпіонатах ЗВО, наприклад, у Спартакіаді 2017 р. НТУ «КПІ» брали участь баскетбольні команди 14 факультетів, Національного університету біоресурсів і природокористування України – 13 факультетів та два навчально-наукові інститути, Запорізького національного університету – 11 факультетів, Ужгородського національного університету – 16 навчальних підрозділів.

На основі виявлених проблем, позитивних та негативних явищ у студентському баскетболі 14 експертам (тренерам команд та організаторам СБЛУ) було запропоновано дев'ять варіантів оптимізації представництва ЗВО України у системі змагань з баскетболу, які стосувалися допуску чи заборони участі гравців професійних клубів у студентських міжнародних та національних змаганнях на найближчу та віддалену перспективи. Найбільшу підтримку отримала пропозиція поступового обмеження участі гравців професійних команд у студентській лізі у найближчій перспективі та залучення до національної збірної переважно представників команд закладів вищої освіти у віддаленій перспективі. Розрахунок коефіцієнта конкордації становить $W = 0,76$ ($p<0,05$), що вказує на досить високий ступінь узгодженості думок експертів.

Висновки:

1. Участь студентських команд України у міжнародних студентських турнірах має несистематичний характер, зумовлений недостатньою фінансовою забезпеченістю. На Всесвітніх літніх універсіадах українська чоловіча збірна команда спроможна втручатися у боротьбу за нагороди за умови представлення її основною національною командою, але це не сприяє досягненню головної мети – успішному виступу на чемпіонатах Європи та світу. Залучення до студентської збірної гравців клубів суперліги, які тільки навчаються у закладах вищої освіти і не виступають на регулярній основі за студентські команди, не дає відчутної спортивної переваги порівняно з підходом, який передбачає участь в Універсіаді переважно представників баскетбольних клубів закладів вищої освіти і який притаманний для США та Російської Федерації.

2. Спортивний календар студентського баскетболу України характеризується наявністю різноманітних змагань – від національних до внутрішньоуніверситетських, у яких мають можливість брати участь студенти різного рівня спортивної підготовленості, статі, освітньо-професійних програм підготовки та освітньо-кваліфікаційного рівня. Водночас підвищення конкурентоспроможності команд ЗВО відбувається переважно через підсилення їхнього складу гравцями суперліги, вищої та першої ліг. Цей факт свідчить про недостатній рівень розвитку студентського баскетболу, який не набув належної ваги як обов'язкової ланки багаторічного удосконалення спортсменів між дитячо-юнацьким та дорослим спортом, а також не мотивує студентів до систематичних занять баскетболом.

3. За результатами експертного оцінювання визначено стратегічний напрям оптимізації представництва закладів вищої освіти України у системі змагань з баскетболу, який передбачає поступове обмеження участі гравців професійних команд у студентській лізі та залучення до національної збірної переважно представників команд закладів вищої освіти ($W = 0,76$, $p<0,05$).

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у формуванні напрямів науково-практичного перетворення організації діяльності спортивних клубів закладів вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Волошин А. Баскетбол України / А. Волошин, Р. Сушко. – Київ : СІК ГРУП УКРАЇНА, 2014. – 362 с.

2. Григорьев В. И. Управление системой студенческого спорта в новых условиях / В. И. Григорьев, А. В. Таймазов, Ю. К. Шубин // Ученые записки ун-та им. П. Ф. Лесгафта. – 2013. – № 3 (97). – С. 47–52.

3. Змагання [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Федерації баскетболу України. – Режим доступу: http://fbu.ua (дата звернення 01.11.2017).

4. Исакова В. Н. Межвузовские студенческие соревнования как инструмент подготовки студентов к различным жизненным стрессовым ситуациям и дополнительный рычаг организационной работы студенческих спортивных клубов в вузах / В. Н. Исакова // Экстремальная деятельность человека. – 2015. – № 2. – С. 64–66.

5. Огнистий А. В. Студентський спорт в умовах Болонської декларації – проблеми та перспективи / А. В. Огнистий, О. В. Бірюков // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фіз. виховання і спорту. – 2009. – № 12. – С. 132–136.

6. Петрова Л. Ю. Содержание и формы организации массовых спортивных соревнований студентов : автореф. дис. … канд. пед. наук : 13.00.04 / Людмила Юрьевна Петрова. – Москва, 2013. – 24 с.

7. Приступа Є. Обгрунґтування напрямів розвитку студентського спорту України в XXI столітті [Електронний ресурс] / Є. Приступа, М. Мельник, М. Пітин // Спортивна наука України. – 2016. – № 1 (71). – С. 21–26. – Режим доступу: http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/392 (дата звернення 26.10.2017).

8. Студентський спорт [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України. – Режим доступу: http://www.osvitasport.org/studentskij-sport.html (дата звернення: 30.10.2017).

9. Сушко Р. О. Теоретико-методичні основи розвитку спортивних ігор в умовах глобалізації (на матеріалі баскетболу) : автореф. дис. … д-ра наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.01 / Руслана Олександрівна Сушко. – Київ, 2018. – 40 с.

10. Basketball [Electronic resource] // International University Sports Federation Official Website. – Avalible at: http://www.fisu.net/sports/basketball. [accessed 26 Nov. 2017].

11. Kelley D. J. Sports Fundraising: Dynamic Methods for Schools, Universities and Youth Sport Organizations / D. J. Kelley. – Routledge, 2012. – 208 p.

12. Kenneth L. S. The Miseducation of the Student Athlete: How to Fix College Sports / L. S. Kenneth, C. D. Williams, Jr. W. Digital. D. J. Kelley. – Press, 2017. – 120 p.

ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО ЗАВЕДЕНИЙ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ УКРАИНЫ В СОРЕВНОВАНИЯХ ПО БАСКЕТБОЛУ

Алексей ПАВЛЕНКО

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины, г. Киев, Украина, e-mail: pavlenko.oleksii@gmail.com

Аннотация. К стратегическим направлениям развития физического воспитания и спорта среди студенческой молодежи Украины принадлежит увеличение количества спортивно-массовых мероприятий и количества их участников.

Целью публикации являлся анализ современного состояния и определение возможных перспектив представительства заведений высшего образования Украины в соревнованиях по баскетболу.

В результате анализа и обобщения данных научной литературы, документальных материалов, а также опроса выявлено представительство, составы и результаты выступления национальных сборных команд по баскетболу на международной арене, команд заведений высшего образования в чемпионатах страны, среди которых Студенческая баскетбольная лига Украины.

Определено, что оптимизации представительства заведений высшего образования Украины в соревнованиях по баскетболу будет способствовать постепенное ограничение участия игроков профессиональных команд в студенческой лиге и привлечение в национальную сборную преимущественно представителей команд учебных заведений.

Ключевые слова: заведения высшего образования, спорт, баскетбол, соревнования.

REPRESENTATION OF THE UKRAINIAN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS AT THE BASKETBALL COMPETITIONS

Alexey PAVLENKO

National University of Physical Education and Sports of Ukraine, Kiev, Ukraine, e-mail: pavlenko.oleksii@gmail.com

Abstract. The strategic directions of the development of physical education and sport among students of Ukraine include the increase in the number of sports events and the number of their participants.

The purpose of the publication was to analyze the current state and identify possible perspectives for the representation of institutions of higher education of Ukraine in basketball competitions.

As a result of analysis and generalization of the scientific literature, documentary materials, the survey revealed the representation, composition and results of the performance of national basketball teams in the international arena, teams of institutions of higher education in the championships of the country, among them the Student Basketball League of Ukraine.

It is determined that the gradual limitation of the participation of players of professional teams in the student league and the involvement of the representatives of the teams of educational institutions in the national team will optimize of the representation of higher education institutions of higher education of Ukraine at the basketball competition.

Keywords: higher education institutions, sport, basketball, competitions.

References

1. Voloshyn A., Sushko R. Basketbol Ukrainy [Basketball of Ukraine]. Kyiv: SIK HRUP UKRAINA, 2014. 362 s. (*in Ukrainian*)

2. Grigor'ev V. I., Tajmazov A. V., Shubin Ju. K. Upravlenie sistemoj studencheskogo sporta v novyh uslovijah [Management of the system of student sport in the new conditions] // Uchenye zapiski un-ta im. P. F. Lesgafta. 2013. № 3 (97). S. 47–52. (*in Russian*)

3. Zmahannia [Elektronnyi resurs] [Competition] // Ofitsiinyi sait Federatsii basketbolu Ukrainy. Rezhym dostupu: http://fbu.ua (data zvernennia 01.11.2017). (*in Ukrainian*)

4. Isakova V. N. Mezhvuzovskie studencheskie sorevnovanija kak instrument podgotovki studentov k razlichnym zhiznennym stressovym situacijam i dopolnitel'nyj rychag organizacionnoj raboty studencheskih sportivnyh klubov v vuzah [Interuniversity student competitions as a tool for preparing students for various life stress situations and an additional lever for the organizational work of student sports clubs in universities] // Jekstremal'naja dejatel'nost' cheloveka. 2015. № 2. S. 64–66. (*in Russian*)

5. Ohnystyi A. V., Biriukov O. V. Studentskyi sport v umovakh Bolonskoi deklaratsii – problemy ta perspektyvy [Student Sports in the Bologna Declaration – Problems and Prospects] // Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fiz. vykhovannia i sportu. 2009. № 12. S. 132–136. (*in Ukrainian*)

6. Petrova L. Ju. Soderzhanie i formy organizacii massovyh sportivnyh sorevnovanij studentov [Contents and forms of organization of mass sports competitions of students] : avtoref. dis. … kand. ped. nauk: 13.00.04. Moskva, 2013. 24 s. (*in Russian*)

7. Prystupa Ye., Melnyk M., Pityn M. Obgruntuvannia napriamiv rozvytku studentskoho sportu Ukrainy v KhKhI stolitti [Substantiation of directions of development of student sport of Ukraine in the XXI century.] [Elektronnyi resurs] // Sportyvna nauka Ukrainy. 2016. № 1 (71). S. 21–26.– Rezhym dostupu: http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/392 (data zvernennia 26.10.2017). (*in Ukrainian*)

8. Studentskyi sport [Student Sports] [Elektronnyi resurs] // Ofitsiinyi sait Komitetu z fizychnoho vykhovannia ta sportu Ministerstva osvity i nauky Ukrainy. Rezhym dostupu: http://www.osvitasport.org/studentskij-sport.html (data zvernennia: 30.10.2017). (*in Ukrainian*)

9. Sushko R. O. Teoretyko-metodychni osnovy rozvytku sportyvnykh ihor v umovakh hlobalizatsii (na materiali basketbolu) [Theoretical and methodological foundations of the development of sports games in the conditions of globalization (on the material of basketball)]: avtoref. dys. … d-ra nauk z fiz. vykhovannia ta sportu: 24.00.01. Kyiv, 2018. 40 s. (*in Ukrainian*)

10. Basketball [Electronic resource] // International University Sports Federation Official Website. Avalible at: http://www.fisu.net/sports/basketball. [accessed 26 Nov. 2017].

11. Kelley D. J. Sports Fundraising: Dynamic Methods for Schools, Universities and Youth Sport Organizations. Routledge, 2012. 208 p.

12. Kenneth L. S., Williams C. D., Digital Jr. W., Kelley D. J. The Miseducation of the Student Athlete: How to Fix College Sports. Press, 2017. 120 p.

Стаття надійшла до редколегії 2.11.2017
Прийнята до друку 27.12.2017
Підписана до друку 29.12.2017